

LIPCSEI LÁSZLÓ PÉTER

Rendszerkritikus mozgalom a rendszerváltás előtt és után: a szélsőjobboldali szubkultúra mint ellenállás

Előadásomban a nemzeti rock előzményeit és a rendszerváltást követő karrierjét vizsgálom, fókuszálva annak protest természetére, oppozíciós technikáira, mely különösen az ellenségkonstrukció során fedezhető fel (Szabó 2006, van Dijk 2006). A nyolcvanas évekre kialakultak a zenében is a hatalomhoz való viszonyulás technikái. Így ismerünk zenekarokat, amelyek a rendszer keretein belül szabadon koncertezhettek és olyanokat is, amelyek a tiltás ellenére működtek, míg néhány zenekar pedig a hatalom által megtűrtként jelenhetett meg. A rockzene tipikusan került tiltás alá, mely természetéből és helyzetéből fakadóan így a pártállami rendszer társadalomkritikusa lehetett. Feischmidt és Pulay részben a nemzeti rockban látják a nyolcvanas évek rockzenei szcénájának folytatását (Feischmidt-Pulay 2014:255). A politikai átmenet követően a rockzene bírálta a fogyasztói kultúrát és ennek ikonjává váló amerikai kultúrát, mely még intenzívebbé vált a rendszerváltáshoz fűződő gazdasági növekedéshez és prosperitáshoz fűződő remények fokozatos elillanásával. Így maradt a nemzeti identitás és a befelé fordulás, mint politikai mondanivaló. A rockzene mellett a skinhead zenei szubkultúra működött már a nyolcvanas években kis létszámú underground közösségként, amely sikeresen integrálta a nemzetet, az elnyomott kulturális kódot (Feischmidt-Pulay 2014:256). Így a nemzeti rock a 2000-es években már egy viszonylag széles nyilvánossághoz jutott el. Ez a műfaj azóta is rendkívül népszerű, számos zenekar működteti a szcénát, amely köré fesztiválok, rendezvények, kiadók vagy márkák szerveződtek. A nemzeti rock szövegvilágában, vizuális megjelenéseiben, szimbólumaiban központi szerepet kapnak a nemzeti kódok, mint a régmúlt dicsősége, történelmi hősök és „Nagy-Magyarország”, a nemzet közösségének viktimizációja, mely az ellenség működésének eredménye. Ez az oppozíció jól illeszkedik a nemzeti rock „mi” és „ők” logikájához, melyet a diskurzuselemzés eszközeivel kísérlek meg illusztrálni.